

RÖÖVLINDUDE PESITSEMISEST LAEVA RUUDUS 1991. A.

Asko L ö h m u s & Reimo R a n d e r

Laeva röövlinnuruut on 10 X 10 km suurune röövlinnuseireala Tartumaal. Selle piirid ei vasta UTM koordinaadistikule: ruudu kirdenurgas asub Laeva asula, lõunaservas Emajõgi ja edelanurgas Palupõhja küla. Metsaga on kaetud 53 % vaatlusalast (röövlindudele pesitsuskõlbulikkude metsa on 39 %); sood ja luhad hõlmavad 33 %, niidud 1,5 ja põllud 12,5 %.

1991. a. tehti välitöid u. 1200 vaatlustunni ulatuses, sellest kevadsuvel 875 tundi. Uuriti röövlindude pesitsusaegset arvukust, pesitsusedukust, toitumist ja fenoloogiat, samuti pisiimetajate arvukust.

Kevadel kohati esimest hiireviud 10. märtsil, välja-loorkulli 31. märtsil, väike-konnakotkast 5. aprillil ja herilaseviud 15. aprillil (eriti varajane isend; hulgalisemalt saabub mai algul). Sügisel vaadeldi viimast välja-loorkulli 28. septembril ning lõopistrikku ja hiireviud 12. oktoobril.

Röövlindude pesitsusaegne arvukus (hõivatud territooriumide arv) ja leitud pesade arv (pisiinäriilestele spetsialiseerunud liikide osa paare oletatavasti ei pesitsenud) on näidatud tabelis 1. Pesitsusajal kohati ruudus veel roo-loorkulli, tuuletallajat ja värbkaku, mittepesitsusajal kalakotkast. Värbkaku loeme nõrgalt uuritud liigiks, territooriume 1991. a. ei leitud (1988. a. 2 territooriumi), nende tegelik arv võib olla kuni 3.

Tabel 1. Röövlindude pesitsusaegne arvukus ja leitud pesade arv Laeva röövlinnuruudus 1991. a.

Table 1. Number of breeding raptors at Laeva in 1991.

Liik Species	Territooriume No of territories	Leitud pesi Nests found
PER API	2	0
HAL ALB	2	2*
CIR CYA	1	0*
CIR PYG	2	0
ACC GEN	3	2
ACC NIS	5	1
BUT BUT	7	6
AQU POM	1	1
AQU CHR	1	1
FAL SUB	3	1
ASI OTU	1	1
STR URA	14	7**
Kokku/Total	42	22

* - ilmselt ei pesitsenud (pesitsusaegse käitumise põhjal); probably not breeding;

** - neist üks järelkurn uues pesas; including one replacement clutch in a new nest.

Võimalik, et värbkaku nagu teistegi väikeste loodusmaastiku kakuliste arvukusele avaldab mõju händkaku järjest suurenev arvukus.

Paremini uuritud röövlinnuliikide pesitsemisedukust kajastab tabel 2.

Kevadel ja sügisel määrati hajapüügimeetodil pisiimetajate arvukust (avamaastikul). Saagk (pisiimetajad) oli 1991. a. kevadel alla 1, sügisel 8,9 saja lõksuööpäeva kohta. Põhiliselt pisiimetajaist toituvate röövlinnuliikide pesitsusaegne toidu koosseis, mis määrati saagijäänuste ja räppetompude analüüsil, on üldistatuna näidatud tabelis 3.

Avaldame tänu Einar Tammurile varasemaid aastaid puudutava ulatusliku info eest ning Arne Laansalule ja Anti Randerile abi eest välitööl.

Tabel 2. Röövlindude pesitsemise edukus Laeva röövlinnuruudus 1991. a.
Table 2. Breeding success of raptors at Laeva in 1991.

Liik Species	Territooriume, mille andmed teada (%) No of investigated territories	Edukalt pesitsenud paare No of successful pairs	Mittepro- duktiivseid paare No of unsuccess- ful pairs	Üksik- isendeid No of single individu- als	Poegi/nestlings	
					Üldarv Total No per	Terri- tooriumil No per territory
ACC GEN	3 (100 %)	1	1	1	2	0,7
BUT BUT	7 (100 %)	2	3	2	3	0,4
STR URA	9 (64 %)	4	3	2	8	0,9
ASI OTU	1 (100 %)	1	-	-	3	3,0

Tabel 3. Hiireviu, händkaku ja kõrvukrätsu pesitsusaegne toidu koostis Laeva röövlinnuruudus 1991. a.

Table 3. Food composition of *Buteo buteo*, *Strix uralensis* and *Asio otus* at Laeva in the breeding season of 1991.

Saakobjektid Prey	Toidu koostis (%) isendite arvust Diet composition (%)		
	BUT BUT	STR URA	ASI OTU
<i>Insecta</i>	+	+	-
<i>Osteichthyes</i>	-	0,03	-
<i>Amphibia</i>	20,4	5,7	-
<i>Reptilia</i>	2,0	-	-
<i>Aves</i>	30,6	5,7	13,3
<i>Mammalia</i> sealhulgas, incl.	47,0	88,4	86,7
<i>Soricidae</i>	24,5	45,4	13,3
<i>Microtus</i> + <i>Clethrionomys</i>	14,3	25,7	55,6
<i>Arvicola terrestris</i>	2,0	10,0	4,4
muud <i>Rodentia</i>	-	4,3	13,3
muud <i>Mammalia</i>	6,1	3,0	-
Kokku (is.)	49	370	45
Total (ind.)			

* * *

Breeding raptors at Laeva, Central Estonia, in 1991

The study area was a 10 * 10 km plot which was studied within a total of 1200 hours of field work. The number of breeding and non-breeding pairs of birds of prey, some aspects of their breeding success, foraging and phenology, as well as the abundance of small mammals were studied. The results are presented in Tables 1-3.